

Mecanisme de încurajare și sprijin a libertății academice și a diversității în procesul de predare și de responsabilizare a personalului didactic

Preambul:

Libertatea academică este un principiu de organizare universitară și arată nivelul autonomiei universitare, caracterul apolitic al universității respective. Libertatea academică trebuie privită din perspectiva relativizată a conceptului, relativizare care nu împiedică efortul de a construi un principiu solid pentru universitatea de azi.

Această libertate trebuie privită ca un drept al cadrelor didactice universitare diferit de drepturile civile, un drept la liberă exprimare, care conferă autonomie sporită în alegerea metodelor de predare și în alegerea și organizarea conținutului. Principiul libertății academice prevede că un cadru didactic poate preda ceea ce consideră util, echitabil, adevărat sau moral. Libertatea academică nu poate fi îngrădită folosind constrângeri economice, politice, sociale.

Beneficiile sociale ale libertății academice:

- Căutarea nestingherită a adevărului care conduce la progresul științific și tehnologic;
- Cultivarea democrației și împiedicarea tiraniei majorității;
- Cultivarea autonomiei personale și a spiritului critic.

Din perspectiva libertății academice, o persoană trebuie tratată ca autonomă, capabilă să-și formeze și dezvolte, pe baza propriilor judecăți, preferințe, opinii, proiectele intelectuale, chiar sau mai ales proiectele de viață. Astfel, libertatea academică subsumează libertatea de a cerceta, de a preda și chiar de a te exprima critic față de sistemul de învățământ sau componente ale sale. Bineînțeles, toate acestea numai pe coordonate profesionale.

În didactica modernă, profesorul nu mai reprezintă doar o sursă de informare pentru studenți. El este specialistul care stăpânește o știință și știe să trateze pedagogic informația științifică prin prelucrare și adaptare la sistemul de gândire al studenților. Magisterul de astăzi își asumă prerogative metodico-tehnice: asigură condițiile pentru ca sursele de informare să funcționeze optim, îi învață pe studenți cum să învețe.

Activitatea de predare, ca etapă formativă, este un proces desfășurat pe trei coordonate:

- elaborare și reelaborare de structuri cognitive operatorii,

- reflectare a realității,
- transformare personală permanentă.

În consecință, a predă, este o acțiune multifuncțională care presupune:

- a prevedea (planifica, proiecta) producerea schimbărilor;
- a orienta într-o direcție precisă aceste schimbări;
- a stabili natura respectivelor schimbări;
- a prezenta material nou în diferite moduri;
- a dirija producerea schimbărilor;
- a stimula angajarea activă a studenților în învățare;
- a organiza condițiile care generează schimbările;
- a oferi momente de feedback;
- a asigura condițiile necesare reținerii și transferurilor noilor achiziții;
- a evalua eficacitatea acțiunilor întreprinse;
- a investiga condițiile psihosociale și pedagogice care să promoveze noi soluții.

Învățământul de tip tradițional se focalizează pe aspectele cognitive ale studentului, urmărind pregătirea lui secvențială pe discipline. Se ignoră astfel armonizarea laturii cognitive a persoanei cu cea afectivă, atitudinală și cu cea comportamentală. Într-un astfel de cadru informațional studentul este tratat ca un recipient și mai puțin ca o persoană individuală, cu reacții emoționale determinate de plurifactorialitatea personalității în formare.

Evoluțiile cu rezonanțe calitative înglobează concepții metodologice de ansamblu sau moduri generale de abordare a procedurilor didactice care încurajează și sprijină libertatea academică și diversitatea în procesul de predare și responsabilizare a personalului didactic.

Diversitatea în procesul de predare conduce la progres – de multe ori prin metode neconvenționale se obțin rezultate peste așteptări. Diversitatea metodelor și procedeele practicate nu ajută doar studentul, ci îmbogățește în mod considerabil și experiența didactică a profesorului: îi oferă o gamă mai largă de alternative și posibile alegeri, posibilitatea de a lua decizia cea mai adecvată, adoptarea soluției optime pentru o situație sau alta de învățare. Tabloul metodelor actuale de predare cupinde:

- Metode de comunicare orală
- Metode expozitive
 - expunerea cu oponent
 - prelegerea dezbateri (discuție)
- Metode interogative

- Metoda discuțiilor și dezbaterilor
- Metoda problematizării
- Metode de comunicare bazate pe limbajul intern - reflecția personală
- Metode de comunicare scrisă și tehnica lecturii
- Metode de explorare a realității
 - metode de explorare nemijlocită a realității: observația sistematică, experimentul, învățarea prin cercetarea documentelor
 - metode de explorare mijlocită a realității: metode demonstrative, metode de modelare
- Metode bazate pe acțiune
 - metode bazate pe acțiune reală
 - metoda exercițiului
 - metoda studiului de caz
 - proiectul sau tema de cercetare-acțiune
 - metoda lucrărilor practice
 - metode de simulare: metoda jocurilor, metoda dramatizării, învățarea pe simulatoare
- Metode de raționalizare a învățării și predării
 - metoda învățării cu fișe
 - metode algoritmice de instruire
 - instruire asistată de calculator

Rezultatele activității de predare se clasifică în două segmente:

a) directe și consecutive, repartizate pe trei domenii:

- domeniul cognitiv: cunoștințe, noțiuni, reguli, principii, teze, teorii, idei, abilități și capacități intelectuale etc. (rezultate academice);
- domeniul afectiv-atitudinal: atitudini pozitive față de învățatură, activitate, interese, sentimente, convingeri etc. Această categorie de rezultate NU este susceptibilă de măsurare.
- domeniul psihomotor: priceperi și deprinderi practice, comportamente motrice, capacități și calități motrice. Aceste rezultate fac parte din categoria efectelor imediate ale învățării, sunt ușor măsurabile și reprezintă obiect al evaluării cantitative.

b) instalate în timp. Acestea sunt cele mai semnificative, se instalează pe parcurs, sunt mai difuze și mai greu de apreciat. Fac obiectul evaluării calitative și se concretizează în:

- înțelegere autentică, de profunzime,
- aptitudini de sesizare a esențialului,
- capacități de punere în practică a cunoștințelor achiziționate,

- manifestarea spiritului critic,
- capacitate rezolutivă,
- aptitudinea de a gândi independent,
- gândire creativă (divergentă),
- putere de analiza și sinteză.
- capacități de interpretare,
- pricepere de a culege informații,
- deprindere de investigații,
- capacități de sesizare a semnificațiilor,
- originalitate în expresie sau prezentare ingenioasă a ideilor etc.

Activitatea de predare modernă este inovatoare, anticipativă și participativă. Pentru studenți, acest lucru semnifică:

- I. *acțiuni de asistare / gândire / analiză*: Este de menționat **folosirea unor tehnologii de ultimă generație** pentru dezvoltarea practică a studenților celor două facultăți ale Universității, dar și pentru fixarea cunoștințelor teoretice dobândite de aceștia (de ex. dispozitivul ANATOMAGE pentru studenții Facultății de Medicină și experiența din studiourile de radio și TV Apollonia pentru studenții Facultății de Științele Comunicării).
- II. *asumarea consecutiv a un rol pasiv* (ascultarea unor prelegeri, monologuri, explicații, declarații despre cum ar trebui lucrurile să fie făcute, citit, vizualizat) *și a unui rol activ-participativ* (implicare în activități competiționale de echipă, exerciții de jocuri de rol): Studenții universității sunt încurajați și susținuți în activitatea de cercetare, prin includerea lor, alături de cadrele didactice coordonatoare, în colectivele de cercetare, în proiectele cu finanțare internă proprii instituției, le sunt facilitate publicarea de studii și articole în revista universității NOVA APOLLONIA sau în jurnalele cotate ale celor două facultăți: **International Journal of Medical Dentistry** și **International Journal of Communication Research**.
- III. *explorarea metodică a asociațiile și interrelațiile dintre idei, evenimente și situații* (pun sub semnul întrebării și probează ideea de bază, ipotezele sau logica din spatele unui anumit lucru): Referitor la preocuparea conducerii Universității „Apollonia” din Iași pentru implicarea cadrelor didactice în actul de management instituțional, menționăm un concept nou – **managementul total al resurselor umane** –, care definește capacitatea comunității academice de a participa în mod plener la luarea deciziilor de dezvoltare

universitară. Elementele ce diferențiază acest concept de abordările convenționale de management al resurselor umane sunt:

- preocuparea mai puternică pentru procese decât pentru organizare;
- preocuparea pentru îmbunătățirea proceselor, și nu doar pentru optimizarea și perfecționarea rezultatelor acestora;
- preocuparea pentru a implica toți angajații în procesul de optimizare, și nu doar pe cei de la nivelul managerial;
- preocuparea ca toți membrii sistemului să înțeleagă funcționarea acestuia, scopurile și criteriile sale de performanță;
- preocuparea pentru optimizarea întregului sistem, și nu doar a unora dintre componente sale;
- preocuparea pentru implicarea, educarea și responsabilizarea fiecărui membru al sistemului în îmbunătățirea proceselor.

IV. *însușirea de tehnici cu aplicabilitate practică*: Menționăm aici implicarea abilităților practice ale profesorilor în **experiențe de tip hands-on (învățare prin acțiune)**. Se urmărește astfel să se testeze abilitățile și îndemnările dobândite în urma parcurgerii cursurilor la care s-au constatat cele mai mari deficiențe ale studenților.

V. *feedback de la un expert credibil*: Conducerea Universității și personalul didactic privesc cu maximă responsabilitate viitorul studenților universității și acționează continuu pentru îndrumarea și consilierea acestora în carieră, prin Comisia de consiliere și orientare în carieră, oferindu-le **oportunități de a întâlni angajatori, reprezentanți ai asociațiilor profesionale**, în cadrul Congreselor internaționale anuale pe care le organizează.

Educația de calitate se bazează pe inovație și pe diversificare. Iar învățământul modern apollonist trebuie să aibă ca scop nu doar absolvenții bine pregătiți ci și formarea de persoane cu resurse adaptative la solicitările sociale și psihologice ale vieții. Este necesară, deci, conceperea universității ca o instituție socială cu funcțiuni multiple, aptă să răspundă eficient nevoilor psihologice și sociale ale studentului, printr-un proces divers, responsabil și just. Vor fi, așadar stimulate abordările educaționale inovative, originale și creative, aplicarea celor mai noi rezultate ale cercetării în educație și a noilor metode și tehnici de educație și formare, introducerea noilor tehnologii de informare și comunicare, pentru ca educarea viitorilor absolvenți să coincidă cu formarea de cetățeni responsabili, activi și productivi pentru comunitate.